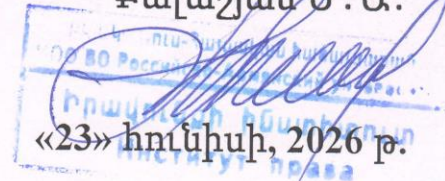

«Ռուս-Հայկական համալսարան» բարձրագույն կրթության
միջպետական կրթական կազմակերպություն

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Ինստիտուտի տնօրեն
Քալաշյան Մ. Ա.

«23» հունիսի, 2026 թ.

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ Քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության իրավունքի

Հեղինակ՝ Ի. Գ. Ղ., պրոֆեսոր Ծաղիկյան Ս. Շ.

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ ՌԴ քրեական իրավունքի առանձնահատկությունները

Մասնագիտություն՝ 042101.00.6 «Իրավագիտություն»
Կրթական ծրագիր՝ 042101.01.6 «Իրավագիտություն» (հեռակա ուսուցում)

Դասընթացի անոտացիան

Քրեական իրավունքը հանդիսանում է հիմնարար իրավաբանական առարկաներից և իրավունքի կարևորագույն ճյուղերից մեկը: Քրեական արդարադատության արդյունավետ իրականացումը խախտված իրավունքների և օրինական շահերի պատշաճ ապահովման գրավականն է: Հասարակական հարաբերությունների զարգացման սրընթաց տեմպերը պահանջում են պատշաճ քրեաիրավական կարգավորում և պատշաճ քրեաիրավական պաշտպանություն հանցավոր ոտնձգություններից:

Քրեական իրավունքը հանդիսանում է հիմնարար իրավաբանական առարկաներից և իրավունքի կարևորագույն ճյուղերից մեկը: Քրեական արդարադատության արդյունավետ իրականացումը խախտված իրավունքների և օրինական շահերի պատշաճ ապահովման գրավականն է: Հասարակական հարաբերությունների զարգացման սրընթաց տեմպերը պահանջում են պատշաճ քրեաիրավական կարգավորում և պատշաճ քրեաիրավական պաշտպանություն հանցավոր ոտնձգություններից:

Ապագա մասնագետների շրջանում քրեական իրավունքի ոլորտում խորը գիտելիքների ձևավորումը քրեական դատավարության ոլորտում նրանց հաջող մասնագիտական գործունեության գրավականն է:

Քրեական իրավունքի ընդհանուր մասի դասընթացի շրջանակներում նախատեսվում է ուսանողներին ծանոթացնել քրեական իրավունքի հիմնական կատեգորիաներին և ինստիտուտներին, դրանց իրականացման առանձնահատկություններին: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումների ուսումնասիրությանը՝ նպատակ ունենալով ուսանողներին ծանոթացնել քրեական օրենսդրության նորմերի կիրառման առավել

խնդրահարույց հարցերի վերաբերյալ ՀՀ Բարձրագույն դատական ատյանի դիրքորոշումներին, զարգացնել վերլուծական մտածողությունը և գործնական հմտությունները:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

«ՌԴ քրեական իրավունքի առանձնահատկությունները» առարկայի ուսումնասիրության նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել ՌԴ քրեական օրենսդրության ընդհանուր և հատուկ մասերի համակարգի վերաբերյալ համալիր պատկերացում, ձևավորել և զարգացնել վերլուծական մտածողության, քրեական օրենսդրության նորմերի մեկնաբանման հմտություններ և զարգացնել դրանց գործնական կիրառման հմտությունները:

Դասընթացի շրջանակներում լուծվում են հետևյալ խնդիրները.

- հիմնական քրեաիրավական կատեգորիաների և ինստիտուտների վերաբերյալ գիտելիքների ամբողջական համակարգի ձևավորում;
- ՌԴ քրեաիրավական քաղաքականության հիմնական ուղղությունների և զարգացման միտումների վերաբերյալ ընդհանուր պատկերացումների ձևավորում;
- իրավակիրառ պրակտիկայի վերլուծության, ընդհանրացման հմտությունների ձևավորում;
- իրավակիրառ պրակտիկայում քրեական օրենսդրության նորմերի կիրառման հիմնական խնդիրների և դրանց լուծման առանձնահատկությունների վերաբերյալ պատկերացումների ձևավորում:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

- **Օբյեկտ՝** ՌԴ քրեաիրավական համակարգը՝ որպես համաշխարհային իրավական ընտանիքի մաս և քրեական իրավունքի ինքնատիպ մոդել, ինչպես նաև դրա ազդեցությունը հետխորհրդային երկրների քրեական իրավունքի ձևավորման վրա:
- **Առարկա՝** ՌԴ քրեական օրենսդրության հիմնական ինստիտուտները, հանցակազմի կառուցվածքը, պատժի համակարգը, քրեաիրավական քաղաքականության

առանձնահատկությունները, իրավաչափության և հումանիզմի սկզբունքների կիրառման առանձնահատկությունները՝ համեմատության մեջ ՀՀ քրեական օրենսգրքի հետ:

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Գիտելիքները՝

- Ռուսաստանի Դաշնության քրեական իրավունքի պատմության, զարգացման հիմնական փուլերի վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք;
- Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ հանցանքի փաստերի վերլուծության, հանցագործությունների որակման, քրեական նորմերի), քրեաիրավական նորմերի մրցակցության կանոնները կիրառելու վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
- Քրեաիրավական համակարգի կառուցվածքի և գործառույթների, քրեական իրավունքով պաշտպանվող իրավունքների, սոցիալական բարիքների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
- Իրավունքի հիմնական ճյուղի (մասնավորապես՝ քրեական իրավունքի որպես հանրային իրավունքի ճյուղ, սկզբունքների, ինստիտուտների, նորմերի ծագումնաբանության և էության, այդ ինստիտուտների և նորմերի օրենսդրական ամրագրման և կիրառման գործընթացի վերաբերյալ հիմնարար և համակարգված գիտելիք:
- Ժամանակակից քրեական իրավունքի զարգացման հիմնական միտումների և դրա կատարելագործման ուղղությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք;
- Մասնագիտական գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ հարակից ոլորտների, ինչպես նաև՝ մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոնների և կոռուպցիային հակազդման վերաբերյալ գիտելիք:
- Ռուսաստանի Դաշնության քրեական օրենսգրքում առանձին հանցակազմերի կարգավորման առանձնահատկություններ վերաբերյալ գիտելիքներով:

- Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանի պլենումի իրավական դիրքորոշումների մասի գիտելիքներ:

Հմտությունները՝

- գիտելիքի կիրառման հմտությունները՝
 - Կարող է հիմնվելով Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանի պլենումի դիրքորոշումների վրա ապահովել արարքի ճիշտ որակումը և քրեաիրավական նորմերի գրագետ կիրառումը:
 - Կարող է ինքնուրույն կազմել և մշակել քրեական գործերով դատական որոշումների որոշումների նախագծեր, տալ իրավաբանական եզրակացություններ քրեական արդարադատության ոլորտում առկա խնդրների վերաբերյալ, տրամադրել իրավաբանական խորհրդատվություն քրեաիրավական հարցերի վերաբերյալ;
 - Կարող է բանակցություններ վարել, ներկայացնել իր պաշտպանյալի իրավունքները և օրինական շահերը կոնկրետ քրեական գործի շրջանակներում, ներառյալ իրավական դիրքորոշումների մշակումը, փաստաթղթերի պատրաստումը, փաստարկների ներկայացումը և դատական նիստերում իրավունքների պաշտպանությունը;
 - Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ վերլուծել և պարզաբանել քրեաիրավական նորմերը;
 - Կարող է օրինական մեթոդներով որոնել և գտնել քրեական գործերով դատական և իրավական այլ ակտեր կամ այլ տեղեկություններ, օգտագործել դրանք մասնագիտական ոլորտում խնդրի լուծման համար, ինչպես նաև՝ հետևել իրավական ակտերի փոփոխություններին;
 - Կարող է վերհանել իրավակիրառ պրակտիկայում առաջացած իրավական

խնդիրը՝ կապված արարքի քրեաիրավական որակման, պատժի նշակման հետ, տարբերակել գործի լուծման համար էական փաստերը, որոշել կիրառելի քրեաիրավական նորմը և կիրառել փաստերի նկատմամբ, եզրահանգում անել գործի լուծման վերաբերյալ;

- Կարող է արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ;
- Կարող է կիրառել համեմատական իրավական հետազոտության մեթոդը Ռուսաստանի Դաշնության քրեական օրենսդրության ուսումնասիրության ընթացքում;
- Կարող է բացահայտել քրեական իրավունքի հիմնարար ինստիտուտների բովանդակությունը և դրանց տարբերակիչ առանձնահատկությունները Ռուսաստանի Դաշնության քրեական օրենսդրության համաձայն;
- Կարող է մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնել, բացատրել, ինչպես նաև՝ ստանալ քրեական իրավունքին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, խնդիրներ և լուծումներ:
- Կարող է իր գործունեության ընթացքում կիրառել SՆՏ-ներ և այլ մասնագիտական գործիքներ՝ մասնավորապես Arlis, Datalex, Irtek իրավական խնդիրների լուծումն ապահովելու համար:
- Կարող է հավաքել, մշակել և մեկնաբանել իրավական հիմնախնդիրներին վերաբերող քանակական և որակական տվյալներ՝ հիմնավորված դատողություններ անելու համար:
- ընդհանրական իմացական հմտությունները՝
 - Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:

- Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:

Կարողունակությունը (կոմպետենցիան)

- ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը՝

- Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո

ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն քրեական արդարադատության ոլորտում;

- Ունակ է՝ ուսումնասրության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ՝ ուղղված քրեական օրենսդրության և իրավակիրառ պրակտիկայի զարգացմանը, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս:

- Ունակ է՝ աշխատելու թիմում:

- Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:

- Ունակ է կառուցել մեղադրանքի և պաշտպանության ռազմավարություն և հիմնավորել իր դիրքորոշումը մասնագիտական էթիկայի կանոնների պահպանմամբ;

- Ունակ է ձևակերպել հիմնավոր եզրակացություններ և առաջարկություններ հիմնվելով ՌԴ քրեական իրավունքի Գերագույն Դատարանի պլենումի վերլուծության վրա

- Ունակ է քրեական արդարադատության իրականացման գործընթացում քրեական իրավունքի նորմերի մեկնաբանման տարբեր եղանակների օգտագործմանը;

- Ունակ է կատարվածին գրագետ քրեաիրավական գնահատական տալու և քրեաիրավական նորմերի իրացմանը;

- Ունակ է իրականացնել իրավապահ և իրավակիրառ պրակտիկայի վերլուծության և ամփոփում;
- Ունակ լուծել է քրեաիրավական նորմերի մրցակցությունը ըստ Բարձրագույն Դատարանի պլենումի պարզաբանումների հիման վրա;
- Ունակ է իրավակիրառ գործունեության մեջ մասնագիտական խնդիրներ լուծելիս հիմնավորել սեփական դիրքորոշումը:

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

«ՌԴ քրեական իրավունքի առանձնահատկությունները» առարկայի դասավանդման գործընթացում իրականացվում է դասավանդման դասական (ավանդական) և նորարարական (ինտերակտիվ) մեթոդների համադրություն: Բացի դասական դասախոսությունից և սեմինարից, նախատեսվում է նաև ուսանողների ակտիվ ներգրավումը քրեական իրավունքի առավել խնդրահարույց ասպեկտների քննարկմանը՝ բանավեճերի կազմակերպման միջոցով: Բանավեճի ընթացքում ուսանողները բաժանվում են երկու խմբի, որոնցից յուրաքանչյուրը հիմնավորում է իր դիրքորոշումը: Դասավանդման գործընթացում նախատեսվում է օգտագործել case-law մեթոդը, որի շրտանակներում ուսանողները քրեաիրավական վերլուծության են ենթարկում կոնկրետ իրավիճակ, զարգացնելով պրակտիկ հմտությունները:

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «Կամընտրական դասընթացների կրթաբլոկ»՝ 4 ակադեմիական կրեդիտ (144 ակադեմիական ժամ) աշխատատարությամբ, որից 12 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 5-րդ ուսումնական տարվա 9-րդ կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարություն, այդ թվում՝	144
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	20
1.1.1. Դասախոսություններ	8
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	12
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք	115
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն)	քննություն

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Քրեական իրավունքի հասկացությունը, առարկան, սկզբունքները	9		1
Թեմա 2. Հանցագործություն հասկացությունը, տարբերությունը	9		1
Թեմա 3. Քրեական պատասխանատվության հասկացությունը:	9	1	
Թեմա 4. Հանցակազմի տարրերի առանձնահատկությունները ըստ ՌԴ քրեական օրենսգրքի	9	1	

Թեմա 5. Հանցագործության կատարման փուլերը	9	1	
Թեմա 6. Հանցակցությունը	9	1	1
Թեմա 7. Հանցագործությունների բազմակիությունը	9	1	1
Թեմա 8. Քրեական պատասխանատվությունը քացառող հանգամանքները	9	1	1
Թեմա 9. Պատիժի ինստիտուտի առանձնահատկությունները	9		1
Թեմա 10. Քրեական պատասխանատվությունից և պատժից ազատելու հիմնքները	9		1
Թեմա 11. Անչափահասների քրեական պատասխանատվության առանձնահատկությունները	10		1
Թեմա 12. Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների բնութագիրը	10		1

Թեմա 13. Մեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները	10		1
Թեմա 14. Սահմանադրական կարգի հիմունքների և պետության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների դեմ հաբցագործություններ	10		1
Թեմա 15. Համակարգչային տեղեկատվության ոլորտում կատարված հանցագործություններ	14		1
Ընդամենը	144	8	12

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը

Թեմա 1. Քրեական իրավունքի հասկացությունը, առարկան, մեթոդները, սկզբունքները
ՌԴ քրեական իրավունքը առ անձնահատկությունները: Քրեական օրենսդրության սկզբունքների վերլուծություն՝ իրավապահ պրակտիկայի նյութերի հիման վրա: Համեմատական վերլուծություն ՌԴ քրեական օրենսգրքում տեղ գտած տարբերությունների վերաբերյալ, մասնավորապես քրեական օրենքի հետադարձ ուժի, էքստրադիցիայի, քրեական օրենքի գործողությունը տարածության մեջ:

Թեմա 2. Հանցագործություն հասկացությունը, տարբերությունը

Հանցագործության հասկացությունը ըստ ՌԴ քրեական օրենսգրքի: Քրեական օրենսդրության մեջ հանցագործության հասկացության սահմանման հիմնական մոտեցումները: Հանցագործության հատկանիշները. Հակաիրավականություն, մեղավորություն, պատժելիություն: Արարքի նվազ վտանգավորությունը: Հանցագործությունների դասակարգման հասկացությունը և քրեաիրավական նշանակությունը: Հանցագործության տարբերակումը այլ իրավախախտումներից:

Թեմա 3. Քրեական պատասխանատվության հասկացությունը:

Քրեական պատասխանատվության հատկանիշները: Քրեական պատասխանատվության բովանդակությունը: Քրեական պատասխանատվության հիմքը: Քրեական պատասխանատվության իրականացման ձևերը: Քրեական պատասխանատվության դադարեցում:

Թեմա 4. Հանցակազմի տարրերի առանձնահատկությունները ըստ ՌԴ քրեական օրենսգրքի

Հանցագործության օբյեկտի հասկացությունը: Հանցագործության օբյեկտի հիմնական հայեցակարգերը: Հանցագործության օբյեկտիվ կողմի պարտադիր և ֆակուլտատիվ հատկանիշները: Հանցագործության օբյեկտիվ կողմի քրեաիրավական նշանակությունը: Հանցագործության սուբյեկտի հասկացությունը և ընդհանուր հատկանիշները: Տարիքային անմեղսունակության հասկացությունը: Սահմանափակ մեղսունակություն ըստ ՌԴ քր.օր-ի: Հանցանքը ակոհողի ազդեցության տակ կատարելը: Հանցագործության սուբյեկտիվ կողմի հասկացությունը և քրեաիրավական նշանակությունը: Մեղքը որպես սուբյեկտիվ կողմի պարտադիր մաս: Մեղքի հոգեբանական կոնցեպցիայի ներկայացումը:

Թեմա 5. Հանցագործության կատարման փուլերը

Հանցագործության նախապատրաստողության ՌԴ կարգավորումները: Հանցագործությունից կամովին հրաժարում՝ հասկացությունը, հատկանիշները, տարանջատումը գործուն գղջալուց: Հանցակիցների հանցագործությունից կամովին հրաժարման առանձնահատկությունները ըստ ՌԴ քրեական օրենսգրքի:

Թեմա 6. Հանցակցությունը

Հանցակցության հասկացությունը և հատկանիշները: Հանցակցության հիմնական տեսությունները: Հանցակցության տեսակները: Հանցակցության ձևերը, դրանց սահմանազատման չափանիշները: Հանցակիցների տեսակները, ըստ ՌԴ քրեական օրենսգրքի: Կատարողի էքսցես:

Թեմա 7. Հանցագործությունների բազմակիությունը

Հանցագործությունների բազմակիության դոկտրինալ հասկացությունը և հատկանիշները: Հանցագործությունների համակցության և բարդ եզակի հանցագործությունների տարբերությունը: Հանցագործությունների ռեցիդիվի հասկացությունը և դրա տեսակները: Հանցագործությունների ռեցիդիվի քրեաիրավական նշանակությունը:

Թեմա 8. Քրեական պատասխանատվությունը բացառող հանգամանքները

Քրեական պատասխանատվությունը բացառող հանգամանքների տեսակները ՌԴ քրեական օրենսգրքի համաձայն: Անհրաժեշտ պաշտպանությունը: Անհրաժեշտ պաշտպանության իրավաչափության սահմանները: Անհրաժեշտ պաշտպանության և ծայրահեղ անհրաժեշտության տարանջատումը: Հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելիս վնաս պատճառելը: Հիմնավորված ռիսկի կարգավորումները ըստ ՌԴ քրեական օրենսգրքի:

Թեմա 9. Պատիժի ինստիտուտի առանձնահատկությունները

Պատժի հասկացությունը և հատկանիշները: Պատժի նպատակները: "Հանցանք կատարած անձի ուղղում" և "հանցանք կատարած անձի վերասոցիալականացում" հասկացությունների հարաբերակցությունը: Պատժի ինստիտուտի սոցիալ-իրավական էությունը: Պատժի տեսակները և համակարգը:

Պատիժ նշանակելու ընդհանուր սկզբունքները: Քրեական պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքները ՌԴ Գերագույն դատարանի որոշումների լույսի ներքո:

Թեմա 10. Քրեական պատասխանատվությունից և պատժից ազատելու հիմնախնդիրները

Քրեական պատասխանատվությունից ազատելու հասկացությունը և հիմքերը:

- Քրեական պատասխանատվություն. հայեցակարգը, պայմանները (հատկանիշները):
- Գործուն գղջման դեպքում քրեական պատասխանատվությունից ազատելը. հասկացությունը, պայմանները, սոցիալ-իրավական նշանակությունը:
- Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը տուժողի և հանցանք կատարած անձի հաշտության հիմքով. հասկացությունը, պայմանները, սոցիալ-իրավական նշանակությունը:
- Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելը. հասկացությունը, սոցիալ-իրավական էությունը:
- Պրոբացիայի ծառայության դերը և գործառույթները:
- Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու պայմանները:
- Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատումը վերացնելը:
- Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը. հասկացությունը, սոցիալ-իրավական էությունը, սահմանվող փորձաշրջանը:

Թեմա 11. Անչափահասների քրեական պատասխանատվության առանձնահատկությունները

- **Անչափահասների քրեական** պատասխանատվության առանձնահատկությունները՝ Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանի որոշումների լույսի ներքո:
- Անչափահասների նկատմամբ կիրառվող պատժի նպատակները:

- Անչափահասների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությանն ուղղված միջազգային իրավական ակտերի վերլուծություն:

Թեմա 12. Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների բնութագիրը

- Սպանության որակյալ հատկանիշների վերլուծություն:
- Կյանքի և առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները:
- Սեռական ազատության և սեռական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցագործությունների օրենսդրական կարգավորումները:
- Սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների դեմ ուղղված հանցագործությունների հանցակազմերի վերլուծություն:
- Մարդու թրաֆիքինգի կամ շահագործման քրեաիրավական կարգավորումները գործող քրեական օրենսգրքի շրջանակներում:

Թեմա 13. Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները

- Հափշտակության հասկացությունը և հատկանիշները:
- Ավազակության հասկացությունը, հատկանիշները և որակման առանձնահատկությունները:
- Ավազակության տարբերակումը կողոպուտից:
- Շորթման քրեաիրավական բնութագիրը:
- Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարան (կամ համապատասխան՝ Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարան, եթե դասընթացը հիմնվում է ՌԴ դատական պրակտիկայի վրա) պլենումի պարզաբանումները սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների վերաբերյալ:
- Շորթման որակման հիմնախնդիրները:

Թեմա 14. Սահմանադրական կարգի հիմունքների և պետությանն վտանգության դեմ ուղղված հանցագործություններ

Պետական դավաճանության, լրտեսության իրավահամեմատական վերլուծություն: Սահմանադրական կարգը տապալելը, իշխանության յուրացնելու հանցակազմերի վերլուծություն, որակման առանձնահատկություններ: Պետական գախտնիքի հետ առնչվող հանցակազմերի քրեաիրավական բնութագիրը, պրակտիկ խնդիրները:

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

1. Гребенкин Ф.Б., Юрков С.А., [Теория и практика применения уголовного закона](#), Издательство «Юрлитинформ», 2018, 528 с. (Глава 17).
2. Кузнецова А.П., Черных Е.Е. [Уголовное право России. Общая часть](#), Издательство «Юрлитинформ», 2018, 568 с.
3. Благоев Е.В. [Основной курс уголовного права. Лекции для бакалавров](#), Издательство «Юрлитинформ», 2017, 360с.
4. Уголовное право Армении и России. Общая и Особенная части / Отв. ред. С.С. Аветисян, А.И. Чучаев. — М.: КОН ТРАКТ, 2014. — 800 с.
5. Уголовное право России. Общая часть: Учебник / Под ред. В.П. Ревина. - М.: Юстицинформ. 2016, 580 с. (С. 518-543).
6. Уголовное право России. Общая часть: Учебник (3-е издание, переработанное и дополненное) / Под ред. Ф.Р. Сундукова, И.А. Тарханова. — М.: Статут, 2009., 392 с. (Глава 22).
7. Уголовное право Российской Федерации. Общая часть: Учебник для вузов / Под ред. В.С. Комиссарова, Н.Е. Крыловой, И.М. Тяжковой. — М.: Статут, 2012 (Раздел V Глава XXIII).
8. Сверчков, В. В. Уголовное право. Общая и Особенная части : учебник для вузов / В. В. Сверчков. — 11-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 741 с. (10 штук)
9. Уголовное право. Особенная часть : учебник для вузов / А. В. Наумов [и др.] ; ответственные редакторы А. В. Наумов, А. Г. Кибальник. — 6-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 564 с
10. Уголовное право. Особенная часть : учебник для вузов / А. В. Наумов [и др.] ; ответственные редакторы А. В. Наумов, А. Г. Кибальник. — 6-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 564 с.
11. [Уголовное право Российской Федерации. Особенная часть \(учебник\)](#) (Бимбинов А.А., Боженко С.А., Грачева Ю.В., Жевлаков Э.Н., Звечаровский И.Э., Иногамова-Хегай Л.В., Клепицкий И.А., Корнеева А.В., Кочои С.М., Левандовская М.Г., Новикова Е.В., Маликов С.В., Молчанов Д.М., Орешкина Т.Д., Палий В.В., Понятовская Т.Г., Рарог А.И., Рубцова А.С., Соктоев З.Б., Суспицына Т.П., Устинова Т.Д., Цепелев В.Ф., Чучаев А.И.,

- Юрченко И.А.; под ред. д.ю.н., проф. И.Э. Звечаровского). - "Проспект", 2020 г. (10 штук)
12. Комментарий к Уголовному кодексу РФ в 4 т. Том 3. Особенная часть. Раздел IX / В. М. Лебедев [и др.] ; ответственный редактор В. М. Лебедев. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 298 с.